

FENT CAMÍ

Fent camí

“Aquí abans hi havia un camí

I ara el vaig fent i cada cop

és menys camí i és més el bosc.

I fa temps bé duia a algun lloc.”

(Jaume Coll Mariné, 1989)

1. Introducció

La configuració orogràfica de la vall del Tenes ha determinat històricament que Santa Eulàlia no tingués un nucli urbà concèntric sinó que la població vivia de forma dispersa, escampada entre planes, serres i torrents. Les velles masies aïllades recollien i protegien els homes i durant centenars d'anys, les persones s'identificaven respecte la casa d'on eres fills. La ortofoto de 1946 ens permet reconèixer la morfologia del territori així com l'estructura de camins que relligava les cases el poblaven.

A partir de mitjans del s. XX, les dinàmiques metropolitanes generen un procés urbanitzador i transformador que ha anat esborrant les antigues traces paisatgístiques del territori. Les noves urbanitzacions s'implanten en relació a la carretera de Barcelona i a les necessitats de mobilitat rodada dibuixant un nou model d'ocupació que queda lluny de les lògiques del caminar i de la forma del paisatge.

Malgrat tot, una mirada al territori actual encara ens permet reconèixer algunes petjades dels camins històrics i la relació entre masos. Es el cas dels camins de Can Farrarons, Can Burgués, Can Plantadeta o fins i tot el de Can Brustenga que queda interromput per la nova urbanització

En aquest context, **FENT CAMÍ** proposa que la configuració de la nova plaça parteixi de la posada en valor de l'antiga estructura rural dibuixant de nou la traça del camí de Can Brustenga al seu pas per l'àmbit de projecte. Així mateix, es proposa concebre el carrer Verge de la Salut com una rambla arbrada en tot el seu recorregut des de la rotonda fins al Camí de Can Torras. El projecte del present concurs es concep com una primera fase de la transformació del sector i posteriorment es podria dur a terme la transformació de la resta de la rambla així com la integració del carrer Mare de Deu de Queralt amb una pavimentació unitària com part de la plaça.

La nova traça del camí de Can Brustenga es materialitza amb un nou paviment de llambordins i junta verda, es mantenen els plàtans històrics i es refà una nova filera arbrada que recorda al que va ser antigament aquesta zona. El gest del camí reorganitza la plaça en 3 sectors:

- Un àmbit central amb una plataforma horitzontal de 450 m² (30x15m aprox.) destinada a múltiples usos diaris com a grans esdeveniments (mercats, fires, concerts, balls, festivals, etc). Un nou mur de gabions dóna solució constructiva al desnivell topogràfic de 1,5 m i genera un gran banc. En l'àmbit nord de la plataforma central s'ubica una segona plataforma a 1,25 m a la qual s'accedeix amb 5 esglaons. Es proposa que aquest espai sigui el lloc on poder ubicar un escenari quan sigui necessari.

- A la banda superior, en contacte amb el carrer Mare de Déu de Queralt, s'ubica un àmbit de jocs i esports amb una forma triangular. En aquest sector s'acumula el desnivell que connecta la part inferior de la plaça amb el carrer superior que s'aprofita per generar un parell de plataformes aterrossades que poden servir per col·locar bancs i també pel propi joc. Tot aquest àmbit queda protegit per la pròpia forma sense necessitar de posar altres elements de límit.
- A la banda inferior, en contacte amb la rambla de Verge de la Salut, es proposa un àmbit de jardins a peu pla amb accessos directes a la plataforma central i amb zones vegetades sota les quals es poden ubicar alguns bancs o zones d'estada.

Amb aquesta distribució s'aconsegueix generar una plaça amb diferents ambients però a la vegada és una plaça molt central i accessible des de tots els límits.

2. Adequació l'àmbit d'actuació

La proposta respecta l'àmbit d'estudi d'actuació i de transformació proposat en la base, així com les determinacions del planejament urbanístic. Inclou el tram adjacent del carrer Mare de Déu de la Salut, però manté el seu ús de vial públic (Sistema de Comunicacions. Viari - Vialitat bàsica local). El projecte preveu, en primer lloc, anivellar el sòl destinat a el pas de cotxes amb les voreres de vianants (plataforma única). En segon lloc, el canvi de les franges d'aparcament per ampliar la plaça i cap a la mitjana crear una franja verda que faci més amable el canvi de nivell existent i mitigui el tràfic de al carrer Mare de Déu de la Salut i dotat amb punts de recàrrega per a vehicles elèctrics (fora de pressupost). Aquesta segona transformació es pot ajustar en fase de redacció del projecte segons convingui a l'Ajuntament, sense canviar l'essència de el projecte.

La proposta dona visibilitat als elements simbòlics del lloc com son l'escultura existent de l'Onze de Setembre i la bandera. En el primer cas, s'integra en el mur de pedra, construït amb el reciclatge de les pedres existents. En el segon, es situa en el punt alt de la plataforma deixada per el escenari i els esdeveniments.

3. Criteris funcionals de les propostes

3.1 Adequació als accessos i connectivitat

La proposta garanteix l'accessibilitat als diferents edificis i parcel·les, tant de vianants com de vehicles i trànsit rodat. Es manté l'actual rampa situada a límit Nord, però s'integra en el disseny de la plaça, permetent el pas de vehicles que han de dur a terme algun tipus de manteniment i també per a l'accés de vianants. S'integra també la rampa esglaonada situada en el límit sud de la plaça.

La configuració de la plaça permet l'accés a la part central de qualsevol vehicle de càrrega/descàrrega necessari per al muntatge i/o desmuntatge d'instal·lacions efímeres o d'emergència. Altrament, la recuperació del antic camí de Can Brustenga permet salvar el desnivell generant una rampa al 3% accessible de forma universal. A més, la proposta dóna continuïtat espacial a la vorera comercial del carrer Mare de Déu de la Salut i s'estableix transicions amb els carrers adjacents.

3.2 Usos i funcionalitat.

El projecte contempla una mínima adequació de la topografia (per no incidir en el pressupost del projecte), que permet organitzar i adequar els diferents espais de la plaça anteriorment descrits:

- **Els jocs infantils i esportius**, adaptats, inclusivament i manipulatius d'ús quotidià es situen en la zona més protegida del pas de cotxes. S'aprofiten els arbres existents i la seva inclinació del terreny per protegir i delimitar-ho de manera flexible. Es tracta d'un espai d'ombra amb bancs i materials absorbidors d'impactes. Es podria situar també una petita àrea de gossos (fora de pressupost)
- **L'espai central**, preparat per als grans esdeveniments com fira de Nadal, mercat de segona mà, mercats, etc. Una superfície horitzontal lliure de mobiliari urbà i vegetació. Aquest lloc es remata amb l'escenari i la posició de la bandera. En el seu costat que delimita amb el camí antic a can Brustenga, s'aprofita el desnivell per situar un gran banc lineal.
- **Els jardins** on es preveuen usos mixtes amb zones de descans, espais per ubicar algunes paradetes o simplement per passejar com extensió de la vorera. La horitzontalitat i la vegetació facilitarà la presència de persones durant estones llargues.

Alguns elements singulars es situen en punts estratègics. En el punt de contacte dels jardins amb la zona central s'ubiquen alguns elements d'activitat com la font o la taula de ping pong. El **mòdul de llaminadures** es preveu en la cantonada que dona accés a l'espai central i enfronta la zona de jocs infantil, aprofitant al màxim el flux de gent que passa per la vorera. Per solucionar l'**emmagatzematge del material municipal** utilitzat durant els possibles actes festius que es puguin realitzar a la plaça s'ha previst un mòdul de 12m² al costat de l'escenari. Amb accés des de l'espai central, s'aprofita el desnivell natural perquè el volum no emergeixi més d'1,2 sobre el nivell de l'escenari, aconseguint a més configurar major l'espai de l'escenari.

A la zona de plataforma dura que connecta amb les voreres es preveu la localització de paradetes de bicicletes i es deixa espai per a l'expansió de les taules del restaurant "La Bimba".

4. Definició material de la proposta i solucions constructives. Qualitat tècnica

4.1 Paviments

A l'espai central es proposa un paviment de **sauló sòlid F**, estabilitzat d'altres prestacions amb elevada resistència a la compressió i a la abrasió, que aconsegueix mantenir un aspecte natural a l'entorn. Es consideraran diferents espessors en funció dels requeriments: gruix de 15cm per zones amb major volum de trànsit rodat i a on es realitzin gir i maniobres que requereixin major resistència del paviment i gruix de 8 cm per zones amb trànsit ocasional de vehicles però sense estar sotmesos a altes prestacions de compressió i abrasió.

El trànsit de vehicles per la nova rambla de Mare de Déu de la Salut i pel carrer Mare de Déu de Queralt es produeixen sobre un paviment petri prefabricat (llamborda), amb una base adequada i adaptada a les necessitats de trànsit.

En les zones de menor tràfec s'opta pel sauló reciclat estabilitzat per donar major resistència i durabilitat. Utilitzant l'àrid existent dels enderrocs in situ mes additius naturals certificats es garanteix l'homogeneïtat de la seva aplicació al sòl existent. Els avantatges d'aquest paviment són: la resistència a l'erosió de les pluges, a la formació de fang i xaragalls i que manté la seva planimetria durant anys sense manteniment. Al mateix temps, és un paviment ben integrat en àmbits naturals.

Tant per la traça de l'antic camí a can Brustenga com pels jardins es proposa una llamborda prefabricada amb distanciadors que permeten el creixement d'herba, creant una junta verda que permet caminar i a el mateix temps filtrar l'aigua pluja (drenatge) que retorna al subsòl.

En les zones de joc es proposa la combinació de terres estabilitzades amb sorrals fets amb sorres rentades de riu que són més toves i millor amortiguadores de les caigudes.

4.2 Vegetació

La proposta conserva la major part dels arbres existents i incorpora una gamma d'espècies de fàcil adaptació al medi local per promoure la biodiversitat.

Les noves espècies són de caràcter local, seguint la identitat paisatgística de la zona, de caràcter mediterrani i del vallès oriental. S'utilitzaran del tipus *Celtis australis* (Lledoner), betula pendula (bedoll), acer campestre (auró) com arbres que generen canòpia juntament amb els plàtans existents. A més, es proposen alguns elements singulars (ex. Jacaranda) amb fulla de color que s'ubicaran en punts estratègics. Pel que fa a les arbustives, destacariem la integració d'aromàtiques tipus lavanda per produir noves olors. La forma com s'organitza la plaça també posa en valor la olivera que adquireix un rol protagonista essent part del teló de fons juntament amb l'espai d'escenari i la bandera.

Les espècies triades són de fulla caduca i de baix manteniment amb requeriments baixos d'aigua. Es preveu un sistema de reg per degoteig.

L'enjardinament te en compte la perspectiva de gènere, deixant les zones enjardinades, amb vegetació arbustiva més dens cap la vorera, el que genera un control visual des de l'espai de circulació del carrer.

4.3 Mobiliari

La proposta combina dos tipus de mobiliari. En primer lloc, el mur-banc lineal fet de gabions delimita l'espai central a la vegada que soluciona el desnivell. Aquest conforma una petita graderia identitària amb seient de taulers de fusta, de secció 55 x 30 mm, tractada i protegida. En segon lloc, es disposen de bancs estandarditzats de formigó i/o fusta, disposats entremig de la vegetació, en els jardins i en les àrees de jocs.

La ubicació del mobiliari respon a la perspectiva de gènere, facilitant el desenvolupament de les activitats de cura, evitant els punts foscos i sense visibilitat. El

mobiliari és accessible a persones amb mobilitat reduïda i es considera que sempre tinguin recolza braços i respallers.

Per optimitzar el pressupost, es considera reciclar els jocs infantils existents. Però també s'incorpora algun mòdul destinat a gent gran amb activitats que permetin treballar les facultats físiques i sensorials (elements de *fitness*), i ajuden a millorar la flexibilitat, equilibri, capacitat respiratòria i resistència.

Es prioritzen els materials de fusta pel mobiliari urbà, que haurà de provenir d'una gestió forestal sostenible i disposar de distintius de qualitat que així ho acreditin (com ara FSC).

En el cas de las papereres s'opta per el model difós per la Diputació de Barcelona (Releu), realitzat en plàstic reciclat provinent de la recollida selectiva (contenedor grog) i que representa un estalvi d'emissions de CO2 de 32 Kg.

4.4 Il·luminació

Amb l'objectiu de no incrementar els costos, s'avaluarà en fase d'avantprojecte la idoneïtat de potencia instal·lada del quadre elèctric existent i la possibilitat de reubicarlo. No obstant això, es pressuposta la substitució de tota la il·luminació, adequant-la als nous usos i requeriments de la plaça. S'ha utilitzat un criteri jerarquitzat en dos nivells, per tal de cobrir totes les zones, sense produir contaminació lumínica, millorar l'EE i la disminució de les emissions GEH.

- Bàculs multifanal (10 m d'alçada) en l'espai central. Per a l'escenari es contempla que la darrera columna pugui incorporar projectors especials, orientables.
- Bàculs amb lluminàries dobles i simples (4,5m d'alçada) als espais laterals de circulació compartida (cotxe-vianant) amb projectors adequats al trànsit. La distància a façanes evita la llum intrusa o molesta i s'evita generar punts foscos i sense visibilitat.
- Bàculs amb lluminàries simples (4,5m d'alçada) a les zones d'estada i jardins on es busca crear ambients més difosos però amb il·luminació suficient per garantir la vigilància i seguretat de les persones més vulnerables (nens, dones i gent gran)

En tots els casos es contempla l'ús de la tecnologia LED optimitzant el rendiment energètic i la possibilitat, si s'estima convenient, d'incorporar sistemes de sensors per a millorar el rendiment i consum (a valorar en pressupost).

4.5 Xarxes urbanes - Instal·lacions

L'ordenació proposada facilita la distribució de les xarxes de servei. Pel que fa a el **subministrament elèctric**, l'esquema mostra que es podrà fer servir de forma còmode i àgil en funció dels esdeveniments a realitzar. En concret s'ha previst diferents línies per subministrar l'escenari, per connectar paradetes o carpes efímeres a la zona central i la zona enjardinada (aproximadament 40 llocs) i punts de connexió d'il·luminació complementària. També es fa la previsió per un possible punt de recàrrega de vehicles elèctrics. També es preveu donar servei elèctric també amb una potencia de 9,2 Kw al mòdul prefabricat (venda de lluminadures)

Pel que fa a la xarxa de **sanejament** es preveu la modificació de la xarxa actual del carrer Mare de Déu de la Salut, incorporant xarxa separativa de pluvials. D'altra banda, la proposta contempla en els punts més baixos de la topografia, a més dels embornals, zones enjardinades filtrants que ajudaran a reduir la quantitat d'aigua d'escorrentia.

Pel que fa a el **reg**, es considera una xarxa de degoteig localitzat, evitant els aspersors per la pèrdua d'aigua. D'aquesta manera es rega exclusivament a la zona on es necessita, el que evita el sorgiment de males herba.

5. Criteris ambientals

La primera decisió de la proposta es minimitzar el moviment de terres i la realització, en tot cas, d'un balanç global compensant l'excavació i terraplenat. Així també, es dona prioritat a la utilització de materials de proximitat, per reduir la petjada ecològica. En primer lloc es proposa reciclar els materials que actualment estan a la plaça. En concret és valorarà l'opció de:

- Construir el mur de gabions que serveix de suport al llarg banc que enfronta a la plaça a partir del reciclatge dels blocs de pedres que actualment salven el desnivell de 1,5 m. Mitjançant una malla d'acer electrosoldada, de màxima resistència als efectes de deformació i garantint indeformabilitat de les gàbies, s'ompliran amb la pedra triturada provinent de la pròpia plaça.
- Preparar les subbases granulars tractades a partir dels materials granulars provinents de la demolició del paviment i dels àrids existents. Es proposa com procés el pre-cribatge, neteja, trituració i cribat.
- L'actual tanca de fusta en els primers mesos es podrà reutilitzar com a element de protecció per a les zones enjardinades, mentre les plantes s'arreen.

Un altre objectiu és donar suport al cicle natural de l'aigua i millorar la qualitat ambiental, la proposta contempla un acurat estudi dels **paviments permeables** per facilitar la infiltració al subsòl de gran part de la precipitació. Mitjançant diferents materialitats s'aconsegueix la màxima permeabilitat i es deixa oberta la possibilitat de recollir l'aigua sobrant mitjançant dipòsits enterrats, per a la seva reutilització. Para aquest motiu, es prioritzaran los **sistemes urbans de drenatge sostenible** (SUDS) Els espais lliures destinats a zones verdes es preveuen enjardinats per tal de minimitzar que l'aigua d'escorrentia circuli en superfície.

Per minimitzar l'efecte illa de calor, es planteja un àmbit amb una bossa verda el màxim de contínua possible. A més, les zones verdes urbanitzades no utilitzaran paviments foscos, absorbents d'energia calorífica i per tant emissors, que empitjorarien les condicions del microclima a l'estiu; selecció de les espècies considerant la seva capacitat de regulació climàtica i compaginar aquest criteri amb el consum hídric de l'espècie; definició en els espais verds, especialment en vials, arbrat i vegetació amb alta evapotranspiració i capacitat d'ombreig, per tal de reduir la temperatura de l'entorn.

En resum, s'opta per la utilització de materials responsables per espais saludables, generant un entorn inclusiu, amable i funcionalment coherent.

6. Criteris d'inclusió

Cadascun dels llocs definits en la proposta, donen cabuda als diferents usos que es demana per aquest nou espai públic. En aquests llocs, acotats però flexibles, estableix una nova percepció per a l'usuari. Alhora, construeix espais segurs, equitatius i sense barreres, per a les activitats que en cada un d'ells es desenvolupa. D'aquesta manera, les zones per als jocs infantils, assolellat a l'hivern i protegit del sol a l'estiu, es dota d'un paviment de sorra que apropa els nens i nenes a les textures naturals i a una materialitat jugable, de la mateixa manera que ho són els elements de mobiliari i jocs dedicats a tal efecte. L'espai central de la plaça, gaudeix de suficient dimensió per a albergar activitats esporàdiques que doten el lloc de la versatilitat. A les zones ajardinades adjacents a carrer Mare de Déu de la Salut apareixen espais d'activitats i trobada per a joves a través de taules de ping-pong i bancs, convidant al joc i la reunió. La plaça afavoreix la relació amb els comerços i infraestructures de proximitat, a mida del barri, a través de camins i transits diagonals definits i moviments i entrades accessibles per a tothom. Es preveuen també transits per les bicicletes i es promou l'autonomia per a tots els col·lectius.

Una plaça amb visió inclusiva, justa i entesa des de la diversitat i biodiversitat. Donada la seva longitud del espai central aquest itinerari és apropiat per a millorar la salut dels habitants.

7. Adequació pressupostària

7.1 Viabilitat econòmica

La proposta incorpora materials d'urbanització simples i de baix manteniment. A més, es prioritzen els materials bàsics del lloc: la pedra i la terra, buscant la economia de medis. En aquets sentit, les decisions del projecte buscant reduir les despeses necessàries per transformar aquets lloc. Entre elles, la reutilització de materials pot reduir significativament el cost tradicional del paviment. L'existència de roca, pedres o restes d'antics paviments de formigó o asfalt millora la qualitat granulomètrica del tot-u aconseguint i no comporta cap sobrecost.

Es projecten usos adequats a la demanda i s'ha evitat la construcció de pèrgoles u altres elements que podrien significar un alt cost de execució i manteniment. En canvi, es prevé simplement a condicionar el espai de terra perquè les paradetes o carpes puguin posar-se.

També el paviment s'ha reduït al màxim per abaratir els costos de soleres i subbases. La sectorització del projecte facilita la gestió del enllumenat, permetin diferenciar les zones il·luminades i ajustar-se en cada moment al seu ús.

7.2 Sostenibilitat econòmica del manteniment de la proposta

La proposta prioritza el **manteniment preventiu**, es a dir, mitjançant un programa sistemàtic d'inspecció, reparació menor i verificació de l'estat. Per exemple, revisió i pintura antiòxid de les peces metàl·liques dels jocs. A part de això, es complementa amb una inspecció de tant en tant per garantir la seguretat de les àrees de joc. En concret, s'ha tingut en compte per reduir el manteniment els següents punts:

- Gestió del verd: reduir de l'ús dels tractaments químics pel control de les herbes espontànies a escocells i altres espais amb vegetació. També la selecció de vegetació autòctona afavoreix el baix consum d'aigua. Caldrà les tasques normals de jardineria (abonament, poda, etc.)
- Gestió de neteja: el gran espai central simplifica els treballs de neteja, fen possible adequar-se a cada zona de la plaça. L'ús del sorral implica la desinfecció simplement amb vapor d'aigua a una temperatura de 90°. També s'optimitza la distribució de papereres a fi de facilitar que la gent no llenci deixalles a terra.
- Gestió de l'aigua: la proposta contempla un ús racional i responsable, evitant regar amb aigua neta. Es tracta d'incidir de manera global en tot el cicle de l'aigua, mitjançant paviment permeables que mantinguin la humitat i la frescor. En aquest sentit, es busca generar un espai públic amb una alta qualitat ambiental.
- Gestió de l'enllumenat: es proposen lluminàries LED i la sectorització de la plaça amb ambients diferents, sense sobrepassar els lux necessaris. La gran zona central actua com una clariana dins de dos zones mes arbrades.
- Manteniment de paviment: la reducció al màxim de sòls amb junta de formigó i el baix manteniment del sauló sòlid fa que el en el futur la reposició de peces i el manteniment del terra sigui mes econòmic.

8. Pressupost

1	ENDERROCS	9.845,00 €
2	MOVIMENTS DE TERRES	1.856,00 €
3	MURS	9.354,00 €
4	PAVIMENTS I BASES	38.025,00 €
5	SANEJAMENT I DRENATGE	14.850,00 €
6	ENLLUMENAT	33.050,00 €
7	BAIXA TENSIO	31.525,00 €
8	REG	9.853,00 €
9	ADEQUACIO ALTRES XARXES	1.340,00 €
10	JARDINERIA	15.985,00 €
11	MOBILIARI	14.350,00€
12	GESTIO DE RESIDUS	10.500,00 €
13	CONTROL DE QUALITAT	3.500,00 €
14	ESTUDI DE SEGURETAT I SALUT	3.850,00 €
	PRESSUPOST D'EXECUCIO MATERIAL	197.883,00 €

Nota: A falta de geotècnic i cales d'inspecció, s'estima un pressupost que reutilitza alguns elements existents, considera un subòl resistent i explanades aptes i proposa nous acabatsestandars.de qualitat mitja.